

Handläggare
Malin Fornander
Telefon: 08-508 252 88

Till
Socialnämnden
2020-09-22

Rekommendation om att anta samverkansöverenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om samverkan och uppdrag för ungdomsmottagningarna

Remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2020/829

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen avseende remissen av **Rekommendation om att anta överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet.**
2. Ärendet justeras omedelbart.

Lena Lundström Stoltz
Förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
Avdelningschef

Sammanfattning

Storsthms styrelse har den 4 juni 2020 beslutat att rekommendera kommunerna i länet att anta en överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet. Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra ungdomsmottagningens uppdrag och organisation, samt att skapa förutsättningar för en likvärdig, jämställd och jämlik verksamhet. Enligt rekommendationen ska överenskommelsen börja gälla den 1 januari 2021.

Socialförvaltningen anser att den föreslagna överenskommelsen med dess förtydliganden sannolikt kan underlätta samverkan mellan Region Stockholm och kommunerna i länet och leda till en mer jämlik och likvärdig verksamhet på stadens mottagningar. Överenskommelsen är väl genomarbetad och rimmar i hög grad med hur staden bedriver sin ungdomsmottagningsverksamhet idag. Vidare kan överenskommelsen ge incitament för att lokala avtal och överenskommelser ses över och justeras för att harmoniera med den länsövergripande, vilket gagnar en ökad likställighet på stadens ungdomsmottagningar.

Överenskommelsen skickades i december 2019 ut på remiss till samtliga kommuner i länet och Stockholms stad skickade in två kontorsyttrande som svar, ett från utbildningsförvaltningen och ett från socialförvaltningen, som i sin tur hade inhämtat synpunkter från stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna. Den största invändning som staden hade gällande överenskommelsen handlade om huruvida varje mottagning hade ett ansvar att erbjuda kuratorskontakt till länets samtliga ungdomar, oavsett hemkommun. Staden såg en risk i att ett sådant upplägg, likt regionens fria vårdval, riskerade att bli kostnadsdrivande för staden, som har flera mottagningar som är så belägna att många ungdomar från andra kommuner söker sig till dessa. Staden framförde att det bör vara möjligt att vid behov hänvisa ungdomar som inte är i ett akut läge till hemkommunens ungdomsmottagning. Detta är reglerat i det avtal som den nya överenskommelsen skulle komma att ersätta vid ett antagande. I föreliggande förslag på överenskommelse är stadens åsikter hör sammade och förvaltningen ser inget hinder för att kommunstyrelsen skulle anta överenskommelsen enligt rekommendation.

Bakgrund

Ett förslag på överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm angående ungdomsmottagningarnas grundläggande uppdrag togs fram 2019, i samverkan mellan Region Stockholm och representanter från ungdomsmottagningar i länet, däribland Stockholms stad. Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra ungdomsmottagningens uppdrag och organisation samt att skapa förutsättningar för en likvärdig, jämställd och jämlik verksamhet. Dokumentet ämnar ligga till grund för lokala avtal och överenskommelser samt gynna en god samverkan, både regionalt och lokalt.

Överenskommelsen skickades ut på tjänstemannaremiss till samtliga kommuner i länet i slutet av 2019. Svar på remissen skulle vara inkommen till Storsthlm senast den 29 januari 2020. Stockholms stad skickade in två svar, ett från utbildningsförvaltningen och ett från avdelningen för stadsövergripande sociala frågor på socialförvaltningen, som i samråd med Stadsledningskontoret sammanställde ett kontorsyttrande i vilket stadsdelarnas synpunkter var inkluderade.

Efter inhämtade synpunkter beslutade Storsthlms styrelse på sammanträde den 4 juni 2020 att rekommendera kommunerna i länet att anta överenskommelsen. Enligt rekommendationen ska överenskommelsen börja gälla 1 januari 2021.

Kommunstyrelsen har till socialnämnden översänt remiss av Rekommendation om att anta överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet. Övriga remissinstanser är Stadsledningskontoret, Utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 september 2020. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 17 september 2020.

Ärendet

I Stockholms län finns 32 ungdomsmottagningar som tillhandahåller stöd och vård till unga mellan 12 och 22 år. Nio av dessa mottagningar är lokaliserade i Stockholms stad. Av de nio bedrivs åtta i samverkan med Region Stockholms utförarenhet SLSO (Stockholms läns sjukvårdsområde). Den nionde, Stockholms skolors ungdomsmottagning bedrivs av utbildningsförvaltningen, men kommer under året att avveckla verksamheten.

Ungdomsmottagningarnas verksamhet vilar på en formell samverkan mellan kommun och region på en organisatorisk nivå och karaktäriseras av ett praktiskt tvärprofessionellt arbete mellan medicinsk och psykosocial personal. Överenskommelsen som nu rekommenderas är framtagen utifrån önskemål från länets

ungdomsmottagningar, som sett ett behov av att förtydliga denna samverkan.

Uppdraget för ungdomsmottagningen är att främja en god psykisk, psykosocial och sexuell hälsa bland ungdomar, samt stärka identitetsutvecklingen. Detta sker genom möten som utgår från en helhetssyn där förståelse för ungdomen sker mot bakgrund av de sociala, psykologiska och kulturella sammanhang som ungdomen ingår i. Målgruppen är ungdomar mellan 12 till och med 22 år som bor eller vistas i Stockholms län. Överenskommelsen innefattar definitioner och beskrivningar av vad som bör gälla på en ungdomsmottagning inom olika områden, exempelvis kompetens, organisering och uppföljning.

Överenskommelsen gäller samverkan kring att erbjuda ungdomar i länet stöd från både kommuner och Region Stockholm. Kommunen åtar sig att leverera de psykosociala insatserna som är kommunens ansvar och regionen ansvarar för att leverera medicinska insatser. Överenskommelsen ska kompletteras med lokala avtal mellan parterna.

Jämställdhetsanalys

Ungdomsmottagningens verksamhet riktar sig till både flickor och pojkar samt unga kvinnor och män. De psykosociala insatser som erbjuds ska präglas av ett normmedvetet förhållningssätt, vilket innebär att systematiskt granska verksamhetens innehåll både ur ett jämställdhetsperspektiv och ur ett intersektionellt perspektiv. En väl fungerande samverkan mellan huvudmännen är avgörande för hur stödet och vården kan bedrivas på en ungdomsmottagning. En god samverkan gynnar mottagningarnas möjligheter att arbeta kontinuerligt och systematiskt med att nå underrepresenterade grupper genom det utåtriktade arbetet, däribland pojkar och unga män. Statistik för stadens ungdomsmottagningar visar att det är långt fler flickor/unga kvinnor än pojkar/unga män som besöker mottagningen, vilket påverkar i vilken grad flickor och pojkar får tillgång till samma stöd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen anser att överenskommelsen är väl genomarbetad och i hög grad rimmar med hur staden bedriver sin ungdomsmottagningsverksamhet idag. Den föreslagna överenskommelsen med dess förtydliganden kan sannolikt underlätta samverkan mellan Region Stockholm och kommunerna i länet och leda till en mer jämlik och likvärdig verksamhet på stadens mottagningar.

I det kontorsyttrande som besvarade den tjänstemannaremiss som skickades ut i december 2019 framförde socialförvaltningen en invändning kring en skrivning som fastslog att ungdomar fritt ska kunna röra sig mellan mottagningarna i Stockholms län. Formuleringen innebar att det fria vårdval som Region Stockholm tillämpar även skulle komma att gälla för de psykosociala insatser som kommunerna levererar.

Socialförvaltningen framförde att det å ena sidan kan finnas fördelar med en fri rörlighet. Att få välja fritt vilken mottagning en ska gå till kan anses öka tillgängligheten eftersom det rent praktiskt kan vara svårt att gå i skolan i staden och behöva besöka en mottagning i sin hemkommun. Det kan också underlätta för de ungdomar som av olika anledningar inte vill besöka en närbelägen mottagning. Socialförvaltningen framförde vidare att det å andra sidan skulle öka risken för att det på vissa av stadens mottagningar skulle komma att bli ett ökat tryck på kuratorsinsatser, med tanke på stadens storlek och mottagningarnas belägenhet. Eftersom det redan idag är långa köer på vissa mottagningar i staden skulle tillgängligheten kunna försämrats och därmed drabba stadens ungdomar med längre väntetider till kurator.

Ungdomsmottagningarna i Stockholm har alla ett tilldelat geografiskt upptagningsområde, vilket innebär att mottagningens arbete utförs på uppdrag av den eller de stadsdelar/kommuner som mottagningen är placerad inom. Ungdomsmottagningens utåtriktade uppdrag utförs inom det geografiska området, främst till de skolor som är lokaliserade där. Det geografiska upptagningsområdet är underlag till Region Stockholms fasta ersättning till mottagningen, som baseras på SCB:s befolkningsprognos för folkbokförda mellan 12 och 22 år inom just detta område. Varje besök till medicinsk personal genererar ersättning till utföraren av det medicinska uppdraget. Något liknande ersättningssystem finns inte för de psykosociala besöken, varför ett utökat upptagningsområde skulle kunna bli kostnadsdrivande för de mottagningar som får ta emot en stor andel besökare från andra kommuner.

Lokal samverkan med både interna och externa aktörer är viktig för att ungdomsmottagningarna ska kunna nå ut till ungdomar i närområdet. Om en alltför stor del av besökarna kommer från andra kommuner finns en risk för utarmning av den lokala kännedomen och lokala förankringen och att samverkan därmed försvåras. Dessutom kan lokala lägesbilder som påtalas i överenskommelsen som önskvärda bli svårare att skapa om ungdomar kommer från hela länet.

Socialförvaltningen föreslog på grund av ovan nämnda skäl att det i överenskommelsen bör framgå att en kommun endast behöver ansvara för kortsiktiga kuratorsinsatser för de ungdomar som bor i annan kommun. Varje kommun bör också ha möjlighet att prioritera sina egna kommuninvånare, om situationen på en ungdomsmottagning blir ansträngd. Detta i enlighet med den överenskommelse som staden har med Region Stockholm idag, som föreslagen överenskommelse vid ett antagande skulle komma att ersätta.

Föreslagen ändring hörstammades, och formuleringen är åtgärdad i den version av överenskommelsen som Storsthlmns styrelse nu beslutat att rekommendera kommunerna att anta.

Socialförvaltningen anser att överenskommelsen i sin helhet ger goda förutsättningar för att samverkan mellan Region Stockholm och kommunerna underlättas. Förvaltningen ser också att överenskommelsen ger incitament till justeringar av lokala avtal och överenskommelser, som behöver överensstämja med den länsövergripande överenskommelsen. Detta kan gynna likställigheten på stadens ungdomsmottagningar, gällande exempelvis mottagandet av ungdomar boende i staden, respektive boende i andra kommuner i länet. Socialförvaltningen anser därmed att ett antagande av överenskommelsen skulle gagna de ungdomar som mottagningarna är ämnade för.

Bilagor

1. Rekommendation om att anta överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om Uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet
2. Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om Uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet